

СТАНОВИЩЕ

от доц.дн Тошко Христов Петров, член на научното жури за защита на дисертационен труд на тема „**Влияние на технологично-базираните интервенции в когнитивното и социално развитие на юношите**“, разработен от **Галина Тодорова Найденова**, докторант на самостоятелна подготовка, докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“ към катедра СПН, Технически университет-Варна

Дисертационният труд е разработен под научното ръководство на доц. д-р Ирина Тодорова и в количествено отношение съдържа 250 страници, 95 фигури, 3 таблици и 3 приложения, структуриран в четири глави, парграф „общи изводи“ и заключение, както и списък на използваната литература включващ общо 186 заглавия, от които 30 на кирилица и 156 на латиница.

1. Актуалност на проблема

Безспорно проблемът, който е избрал дисертантът за разработка на своя дисертационен труд е актуален, което е обосновано с два типа аргументи: От една страна това е важното значение на когнитивното и социалното развитие на човешкия индивид в етапа на юношеството, когато се изграждат личностните предпоставки за едно бъдещо позитивно развитие и формиране на качества като отговорност, чувствителност, нравствена устойчивост, разумност, способност за личностно усъвършенстване и пр. и необходимостта всичко това да бъде насърчавано и стимулирано от родителите и от социалната среда на маладите хора. От друга страна технологично-базираните интервенции в когнитивното и социално развитие на юношите могат да помогнат и да стимулират в някаква степен това развитие, защото съвременните технологии са в състояние да помогнат на юношите когато в тяхната среда се констатира отсъствие на достатъчна родителска и друга помощ. Съществува и трети аргумент в тази посока, на който се позовава дисертанта априори, без изрично да го изтъква, в смисъл, че съвременните информационни технологии са твърде близки до социалните нагласи на юношите и, че те в много отношения се оформят като основен канал за възприемане на заобикалящия свят, породил когото те могат да бъдат и подходящ инструмент за стимулиране на тяхното когнитивно и социално развитие. Актуалността на изследвания проблем се доказва и от големия обем литература използвана при разработката на представения дисертационен труд.

2. Оценка на приносите в дисертационния труд

Към приносите от чисто научен характер мога да причисля изводите относно същността на изпълнителските функции и тяхната роля за цялостното развитие на индивидите. „Те са дефинирани като: когнитивни способности от по-висок порядък, важни за целенасоченото поведение. Изпълнителните функции включват в себе си селективно внимание, процес на вземане на решения, способност за филтриране на маловажна информация, способност за изпълняване на множество задачи едновременно, съхраняване на информация в работната памет и потискане на реакции. Всяка от тези изпълнителни функции играе важна роля в когнитивния контрол и

задържане в ума в изпълнение на поставената цел. Развитието на много от изпълнителните функции стартира в ранните етапи на развитие, но бележи значителен напредък в юношеството.“ Когнитивното развитие и развитието на изпълнителните функции в периода на юношество са директно насочени към развитие на разбирането на себе си, откриването на себе си и определянето на посоката на по-нататъшно развитие. Тези твърдения освен със собствени разсъждения са доказани и с множество позовавания на различни специализирани литературни източници.

Към приносите с приложен характер бих отбелязал критичният поглед върху употребата в световен мащаб на различни информационни приложения осъществяващи интервенции в различни области на живота на юношите – насочени към физическото здраве на юношите, към половото им съзряване и сексуално поведение, към емоционалното и социалното им развитие и пр. На базата на този анализ дисертантът е достигнал до обоснованото предположение, че подобно приложение за стимулиране на уменията за управление на житейските задачи **не е било разработвано**. В този смисъл разработката на такова приложение, което е и основната цел на дисертационния труд също така представлява съществена практико-приложна новост и принос.

3. Критични бележки

По принцип моите критични бележки късаят някои детайли от разработения дисертационен труд, а не неговата същност и използвания научно-изследователски инструментариум. Смятам за недоказан извода че така разработеното приложение „...може да отложи с години проявленията на заложения потенциал за развитие на деменция и Алцхаймер“ и това „би могло да подпомогне хората и в тази изключително тежка човешка перспектива“ (стр 4, Автореферат) . Също така смятам, че при апробирането на приложението, към информацията събрана от проучване на субективното мнение на потребителите и изпълнената представителна извадка при това, би трябвало да се прибави и допълнителна информация от учителите и родителите относно настъпила\ненастъпила евентуална промяна в поведението на юношите ползващи разработеното приложение MyGoal.

4. Заключение

На основание гореизложеното, предлагам на Научното жури, след успешна защита на представения дисертационен труд на тема **„Влияние на технологично-базираните интервенции в когнитивното и социално развитие на юношите“**, да присъди на инж. **Галина Тодорова Найденова** образователно-научната степен „доктор“.

30.01.2025 г.

Подпис:

Доц. дн Тошко Петров